

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

Zaaknummer: Z/22/062115/285400

Datum collegebesluit: dinsdag 18 januari 2022
Datum commissievergadering: maandag 7 februari 2022
Datum raadsvergadering: dinsdag 22 februari 2022

Soort Voorstel: Adviesnota
Onderwerp: CO₂-prestatieladder

Portefeuillehouder: Wethouder Bloemendaal

Programma: Duurzaam en Toekomstbestendig

Kernboodschap: De gemeente gaat het goede voorbeeld geven op het gebied van CO₂-reductie door gebruik te maken van de zogenaamde CO₂-prestatieladder. Hiermee wordt op vijf niveaus inzichtelijk wat gedaan moet worden om CO₂-uitstoot te verminderen; een van de doelen uit het Klimaatakkoord. De uit te voeren acties hebben in eerste instantie invloed op de uitstoot van de gemeente zelf, zoals bij het gemeentelijk vastgoed en het wagenpark. Daarnaast betreft het bijvoorbeeld ook de inkoop van materialen die voor de diverse werkzaamheden en projecten gebruikt worden, en duidelijke voorlichting richting Wassenaarders.

Bijlagen: Ja
Bijlage 1: Motie 132, monitoring CO₂-reductie
Bijlage 2: Begrotingswijziging
Bijlage 3: Overzicht eisen per niveau per invalshoek

Stukken ter inzage: Nee

Beslispunten:

1. In overeenstemming met de motie 'Monitoring CO₂-reductie', opdracht te geven voor de begeleiding van het behalen van een CO₂-prestatieladder certificering op niveau 3, met een quickscan voor certificering op niveau vier en vijf;
2. De certificering op niveau drie in 2022 aan te vragen wanneer het begeleidingstraject voldoende gevorderd is;

3. Na de uitkomst van de quickscan te overwegen ook de certificering op niveau vier en vijf aan te vragen;
4. Hiervoor incidenteel 25.000 euro beschikbaar te stellen, en de dekking ten laste te brengen van het voordelige begrotingssaldo 2022;
5. De programmabegroting 2022 te wijzigen conform de bij het besluit behorende begrotingswijziging;
6. De mogelijk structurele financiële consequenties van het werken conform de CO₂-prestatieladder eventueel te betrekken bij de Kadernota 2023.

Relatie met:

- ☐ Agendapunt:
- ☐ Toezegging:
- ☒ Amendement/motie: 132, monitoring CO₂-reductie
- ☐ Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

CO₂-prestatieladder

Samenvatting

Uw gemeenteraad heeft in oktober 2020 een motie aangenomen in het kader van de CO₂-reductie uit het Klimaatakkoord, zie bijlage 1 voor de motie. Het belangrijkste doel van het Klimaatakkoord is de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% verminderen in vergelijking met 1990. In 2050 moet de uitstoot van broeikasgassen met 95% afgenomen zijn.

In de motie is de gemeente opgeroepen kennis te verwerven over het gebruik van de zogenaamde CO₂-prestatieladder. Dit is een managementsysteem met een stappenplan waarin een organisatie inzichtelijk heeft wat die kan doen om op vijf niveaus de CO₂-uitstoot te verminderen. Het stappenplan betreft de gehele organisatie, en het projectteam dat hieraan gaat werken wordt gevormd door 'duurzaamheidsambassadeurs' uit de verschillende betrokken eenheden, zoals Vastgoed en Wagenparkbeheer.

De gemeente bepaalt hierin zelf haar ambitie.

Beoogd effect

Met de CO₂-prestatieladder duidelijk in kaart brengen welke stappen er het meest toe doen om onze CO₂-uitstoot in stappen naar beneden te brengen, en deze stappen om te zetten in integrale en concrete acties. Hiermee geven we aan de Wassenaarders het goede voorbeeld.

Argumenten

1.1 Door te werken met de CO₂-prestatieladder geven we uitvoering aan motie 132

Motie 132 roept het college op 'de kwartiermaker van de ambtelijke organisatie i.o. deze kennis [m.b.t. de inrichting en het gebruik van de CO₂-prestatieladder] te (doen) verwerven bij een certificerende organisatie en aan te wenden bij de inrichting van het ambtelijk apparaat'.

1.2 De CO₂-prestatieladder helpt ons bij de benodigde CO₂-reductie

De ladder toont ons vijf niveaus om CO₂-vermindering te bewerkstelligen. Per niveau wordt aangegeven welke stappen we moeten nemen en welke concrete acties we moeten ondernemen om op het volgende niveau te komen.

1.3. Bestuurlijk kan gestuurd worden op ambitie en het gewenste niveau van certificering

De CO₂-prestatieladder kent vijf niveaus. De eerste drie beschrijven met name interne processen en de laatste twee gaan daarnaast vooral over het meenemen van CO₂-reductie in de keten, zoals bij aanbestedingen.

1.4 Niveau drie is bij gemeenten het meest gebruikte niveau van de CO₂-prestatieladder

Meerdere gemeenten zijn ons voorgegaan en zijn reeds gecertificeerd op niveau 3, een enkeling zelfs al hoger. We kunnen dus ook de geleerde lessen van andere gemeenten meenemen in ons eigen proces, en hoeven niet elk wiel opnieuw uit te vinden.

1.5 Gebruik van de CO₂-prestatieladder sluit aan bij de doelen van de Lokale Energiestrategie

Een van de doelen van de Lokale Energiestrategie is het terugdringen van de CO₂-uitstoot. Met deze ladder is de gemeente in staat om de voortgang te monitoren op de eigen CO₂-reductie en het goede voorbeeld te geven.

1.6 Met de CO₂-prestatieladder geven we als gemeente het goede voorbeeld

Overheden hebben een voorbeeldfunctie. Het halen van een certificaat is een belangrijk signaal naar andere overheden, naar de markt en naar de inwoners: wij maken serieus werk van CO₂-reductie.

1.7 Gebruik van de CO₂-prestatieladder kan geld besparen

Meten is weten. Als we echt inzichtelijk hebben waar de meeste energie verbruikt wordt, kunnen we gerichte stappen nemen om te besparen en zo minder CO₂ uit te stoten.

1.8 De CO₂-prestatieladder sluit aan bij de Europese Aanbestedingswet en vormt al onderdeel van ons gemeentelijk aanbestedingsbeleid

In ons gemeentelijk aanbestedingsbeleid is opgenomen:

'We gaan de CO₂-prestatieladder toepassen bij (middel-)grote opdrachten (zijnde opdrachten langer dan zes maanden en/of met waarden vanaf € 500.000) in infra en bouw.'

Hiermee verdienen inschrijvende partijen naar gelang hun niveau van certificering meer punten voor hun inschrijving en maken zij dus meer kans de opdracht gegund te krijgen.

1.9 De CO₂-prestatieladder sluit aan bij datagedreven werken

Zoals in het inrichtingsplan verwoord staat, gaat de nieuwe organisatie datagedreven werken incorporeren in haar werkwijze. Het meetbaar maken van de CO₂-gegevens past hier goed bij.

2.1 Certificering is een bewijs van de genomen stappen

Zodra we alle stappen genomen hebben om te komen tot niveau drie op de ladder, hebben we waarschijnlijk heel wat CO₂-uitstoot verminderd. Dit kunnen we uitdragen door middel van certificering.

3.1 De stap naar niveau vier is relatief klein

Niveaus vier en vijf gaan naast de interne CO₂-reductie, met name over externe beïnvloeding zoals via het aanbestedingsbeleid. Aangezien wij in ons aanbestedingsbeleid al gebruikmaken van de CO₂-prestatieladder, lopen we hierin voor. Het volledig invullen van alle stappen is daardoor relatief eenvoudiger.

3.2 Certificering op niveau vier en vijf laat zien dat de gemeente Wassenaar serieus werk maakt van de Klimaatdoelen

Juist omdat wij al werken met de ladder in ons aanbestedingsbeleid, kunnen we ons met deze hogere certificering profileren als voorloper op dit gebied. Daarnaast borgen we duurzaamheid met deze stappen nog beter in de gehele organisatie.

6.1 De mogelijk structurele financiële consequenties van het werken met de CO₂-prestatieladder zijn nu nog niet volledig in beeld

Werken met de CO₂-prestatieladder gaat een structureel beroep doen op de organisatie. In de fase waarin een extern adviesbureau ons adviseert over de te nemen stappen tot certificering, worden ook de capaciteitsvraag en eventuele andere aanvullende kosten in beeld gebracht.

Kanttekeningen

1.1 en 3.1 De CO₂-prestatieladder vraagt wat van de organisatie

Als onderdeel van het begeleidingstraject naar certificering, zal de organisatie zelf capaciteit moeten leveren om het advies in uitvoering te brengen. Op deze manier kan duurzaamheid geborgd worden binnen de gehele organisatie. Als niveau 4 van de ladder wordt geambieerd, dan zal brede interne kennis en draagvlak met betrekking tot duurzaamheid ook onderdeel zijn van de voorwaarden voor certificering. Daarnaast zal de gehele organisatie bekendgemaakt moeten worden met deze manier van werken in relatie tot het aanbestedingsbeleid. De planning van het gehele traject zal daarom in nauw overleg met de betreffende eenheden opgesteld worden.

Communicatie/Inwonersparticipatie

De CO₂-prestatieladder is een mooie methode om het verschil te maken in het verminderen van de eigen CO₂-uitstoot. Als we het traject ingaan en als we gecertificeerd zijn, communiceren we hierover met de inwoners en ondernemers van Wassenaar. Ook de aannemers die we zelf contracteren nemen we in de communicatie mee. Met name certificeringsniveau vier en vijf hebben in het aanbestedingstraject effect op die laatste partij.

Ook intern zullen we uitgebreid over dit traject communiceren, zodat alle eenheden weten wat er van hen verwacht wordt.

Voor inwonerparticipatie leent dit traject zich niet. Echter, als we gecertificeerd zijn, kan in participatietrajecten in relatie tot de Lokale Energietransitie bijvoorbeeld wel gecommuniceerd worden over hoe wij dit zelf aangepakt hebben.

Financiën

De lasten voor:

- externe begeleiding naar de certificering voor de CO₂-prestatieladder met niveau 3 (€ 14.000),
 - externe kosten voor het certificeren zelf (€ 4.000),
 - en een quickscan door een extern bureau om de benodigde middelen voor certificering met niveaus 4 en 5 in kaart te brengen (€ 7.000)
- bedragen gezamenlijk maximaal € 25.000 incidenteel.

Deze kosten komen ten laste van programma 7 Volksgezondheid en milieu. Binnen programma 7 is geen dekking voor deze lasten. In programma 0 Bestuur en ondersteuning kan dekking worden gevonden binnen het voordelige begrotingssaldo op taakveld 0.8 Overige baten en lasten. Dit maakt een verschuiving van lasten tussen programma's noodzakelijk. Het besluit daartoe is opgenomen bij de beslispunten en de begrotingswijziging is bijgevoegd.

De incidentele interne begeleiding voor dit traject vraagt vanuit de verschillende eenheden naar schatting 200 uur. Deze uren worden binnen de huidige beschikbare uren opgevangen.

Uit het onderhouden van certificering voor niveau 3 van de CO₂-prestatieladder volgen ook structurele lasten, van maximaal 160 tot 280 uur per jaar en € 4.000,-. Deze structurele lasten worden betrokken bij de Kadernota 2023.

Juridisch kader

Gemeentewet

Het college is bevoegd om besluiten van de gemeenteraad voor te bereiden en uit te voeren (artikel 160, eerste lid, onder b).

Voor de opdracht in beslispunt 1 zijn privaatrechtelijke handelingen nodig om een relatie met de SKAO (Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen) en de certificerende organisatie tot stand te brengen. Het college is bevoegd om te besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente (artikel 160, eerste lid, onder d).

Het raadsvoorstel in de beslispunten 4 en 5 wordt mogelijk gemaakt door artikel 192, eerste lid. Daarin is bepaald dat de raad de begroting kan wijzigen tot het eind van het begrotingsjaar. Dat is in dit geval 2022.

Financiële Verordening Wassenaar 2013

Artikel 3 is de juridische grondslag voor de in beslispunt 6 genoemde kadernota.

Risico's

Het is nog niet geheel duidelijk hoe het energiebeleid in de landelijke politiek verder vormgegeven gaat worden. In die zin kunnen ook de verwachtingen van bijdragen door gemeenten bijgesteld worden. Echter, sturen op reductie van de CO₂-uitstoot zal altijd cruciaal blijven.

Wat wel een risico vormt, zijn de kosten die kunnen voortvloeien uit het werken met de CO₂-prestatieladder. De interne uren zijn in beeld gebracht op basis van ramingen, en het kan zijn dat die te laag blijken. Anderzijds kunnen duurzamere producten in eerste instantie duurder lijken, maar zich bijvoorbeeld in het geval van het wagenpark zich later blijken terug te verdienen, of zelfs geld besparen.

Duurzaamheid

Het werken met de CO₂-prestatieladder heeft als voornaamste doel reductie van de CO₂-uitstoot. Tot en met certificering op niveau drie gaat dat met name om de interne uitstoot, en vanaf niveau vier ook om die van onze ketenpartners.

Daarnaast is het een goed middel om te borgen dat duurzaamheid in de gehele organisatie de benodigde aandacht blijft houden.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. H.I.P. Oppatja,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester